

CONCURSUL LERIS - Ediția a IX-a
Limba și literatura română, clasa a V-a

Subiectul I. Se dă textul:

Furtuna se schimbă în vijelie și pe mii de glasuri fantastice șuiera, se tânguia și gema a pieire și a pustiu.

Fulgere lungi de lumină frântă și orbitoare spintecau adâncurile, fără răgaz; clocoteau văzduhurile de tunete fără răstimpuri, iar piscurile depărtate ale munților păreau că se prăbușesc sub trăsnetele cerești; și ploaia, cu picături dese și mărunte, biciuită de vijelie, ca o pânză fără sfârșit, se depăna pieziș din ceruri pe pământ.(...) După un ceas de frământare nebună a firii întregi, ploaia începu a se rări și vijelia a-și ostoi furia ei; numai din depărtare se mai auzea glasul răzleț al câte unui tunet; zăbranic de neguri se rârise, iar printre petele mari de azur ale cerurilor, soarele începuse iarăși a trimete pământului razele sale. Ca o armată de fantome uriașe, umbrele nourilor, grăbite și ușoare, se strecurau din miazănoapte peste Șestina și se pierdeau în miazăzi; boabe mari de ploaie limpede atârnav pe firele de iarbă și, sub razele soarelui, Șestina lua înfățișarea unui verde și înflorit covor bătut în diamante; o răcoare fragedă și curată împropăta întreaga fire.

Ploaia contenișe de tot și vântul se potolise.

(Calistrat Hogaș, *Pe drumuri de munte*)

*a (se) ostoi= a (se) potoli;

*zăbranic= țesătură fină de mătase, de borangic sau de lână, de culoare neagră;

*a contenișe= a începe ta

Partea I

Scrie o compunere de 20-25 de rânduri, în care să comentezi textul dat, având în vedere următoarele repere:

- elemente ale cadrului/universului descris;4 puncte
- semnificația a două imagini artistice diferite;4 puncte
- ilustrarea unor caracteristici ale descrierii literare.....4 puncte

Parte a II a

Pornind de la semnificațiile secvenței următoare: *și ploaia, cu picături dese și mărunte, biciuită de vijelie, ca o pânză fără sfârșit, se depăna pieziș din ceruri pe pământ*, scrie o compunere de 20-25 de rânduri, cu titlul **Fascinația naturii**. Vei avea în vedere:

- valorificarea a cel puțin două elemente ale cadrului natural preluate din textul dat;.....6 puncte
- îmbinarea a două moduri de expunere;.....6 puncte
- adecvarea conținutului la titlul dat;6 puncte
- integrarea a două figuri de stil diferite.....6 puncte

Notă! În afara punctajului acordat pentru conținut (**Partea I - 12 p.** și **Partea a II-a - 24 p.**), vei primi și **14 p.** pentru redactarea celor două compuneri (unitatea compoziției – 3 p., registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvat conținutului – 3 p., originalitatea ideilor – 3 p., ortografia – 3 p., punctuația – 2 p.).

Subiectul al II-lea

1. Explică rolul utilizării cratimei în structura *a-și (ostoi)*4 puncte
2. Identifică în fragment două cuvinte ce conțin diftongi diferiți și doi termeni ce conțin vocale în hiat.4 puncte
3. Identifică și selectează un cuvânt format prin derivare cu sufix și cu prefix și un cuvânt compus din fragmentul dat.
.....4 puncte
4. Construiește un enunț în care cuvântul *frântă* să aibă alt sens decât în text.4 puncte
5. Alcătuieste un enunț în care cuvântul *pieziș* să aibă altă valoare morfologică decât cea din text. Precizează valoarea.
.....4 puncte
6. Identifică două verbe la timpuri diferite ale trecutului.4 puncte
7. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din contextele: *a (pieire)*, *a (firii întregi)*. Exemplifică, în enunțuri, alte două valori morfologice ale lui "a".4 puncte
8. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din contextul: *soarele începuse iarăși a trimete pământului razele.*
.....4 puncte
9. Realizează un enunț în care forma nearticulată a substantivului *pământului* să îndeplinească funcția sintactică de atribut substantival în cazul genitiv.4 puncte
10. Transcrie din text o propoziție simplă. Transform-o apoi într-o propoziție dezvoltată.4 puncte

Notă! Se acordă 10 puncte din oficiu.

Elevul are dreptul să rezolve subiectele în orice ordine dorește.

Durata probei este de două ore din momentul în care s-a terminat distribuirea subiectelor către elevi.

Toate subiectele sunt obligatorii.

SUCCES!

Barem de corectare și notare – clasa a V-a

Partea I

1) Elemente ale universului / cadrului descris:

-prezentarea nuanțată – 4 p.; identificare parțială a elementelor– 2 p.; simpla identificare a unor elemente – 1 p.

2) Semnificația a două imagini artistice diferite:

-relevarea nuanțată a semnificațiilor imaginilor artistice – 4 p.; ilustrarea superficială a cerințelor – 2 p.; simpla identificare a imaginilor– 1 p.

3) Ilustrarea unor caracteristici ale descrierii literare:

-ilustrarea argumentată a cel puțin două caracteristici – 4 p.; precizarea caracteristicilor, argumentare parțială – 2 p.; precizarea caracteristicilor, fără argumentare – 1 p.

Partea a II-a

1) Valorificarea a cel puțin două elemente ale cadrului natural descris în text:

-descriere detaliată, expresivă, integrarea adecvată a detaliilor – 6 p.; rezolvare parțială – 3 p.; descriere banală, inexpressivă, integrarea inadecvată a detaliilor – 1 p.

2) Viziunea personală asupra cadrului descris și îmbinarea a două moduri de expunere:

-valorificarea expresivă a celor două moduri de expunere– 6 p.; valorificarea unui singur mod de expunere / ilustrarea neconvingătoare a celor două moduri de expunere– 3 p.

3) Adecvarea conținutului la titlul dat:

- conținut expresiv, adecvat titlului – 6 p.; conținut neconvingător / inexpressiv, parțial adecvat titlului– 3 p; adecvarea parțială a conținutului la titlu – 1 p

4) Integrarea adecvată a două figuri de stil diferite:

-integrarea adecvată a figurilor de stil – 6 p.; integrarea parțială – 3 p.; exemplificarea banală – 1 p.

Redactarea:

-unitatea compoziției – 3 p.

-registru de comunicare, stil, vocabular adecvat – 3 p.

-originalitatea ideilor – 3 p.

-ortografia – 3 p.

-punctuația – 2 p.

Subiectul al II-lea (variante de răspuns)

1. evitarea hiatului; elidarea vocalei „î” **2+2= 4 p.**

2. diftongi: *ploaia, șuiera, pustiu*; hiat: *vijelie, furia, uriașe* **2+2 =4 p.**

3. derivare: *împrospăta*; compunere: *numai* **2+2 =4 p.**

4. *Avea inima frântă din pricina tristeții.* sau *Cu aripa frântă, pasărea nu mai putea să zboare.* **4 p.**

5. În text, cuvântul pieziș are valoare morfologică de adverb.

Adjectiv: *Căutătura piezișă a bătrânului aceluia, îl înspăimânta.* sau *Copacul pieziș creștea la marginea pădurii.* **2+2 =4p.**

6. imperfect: *șuiera*; perfect simplu: *începu* ; mai mult ca perfect: *începuse* **2+2=4 p.**

7. a (*piezire*)= prepoziție; a (*firii*)= articol posesiv genitival. Alte valori ale lui „a”: interjecție (A! Iata o surpriza neașteptată!), verb auxiliar (A venit vremea vacanței.) sau verb auxiliar – formă populară (A veni când a vrea.).

1+1+1+1 =4 p.

8. *începuse*=predicat; *iarăși*=complement circumstanțial de mod; *pământului*= complement indirect; *razele*= complement direct. **1+1+1+1 =4 p.**

9. exemplu: *Miresmele acestui pământ de pădure erau deosebite.* **4 p.**

10. propoziție simplă: *Vântul se potolise.* ; propoziție dezvoltată: *Vântul tăios al iernii aspre se potolise.* **4p.**

Din oficiu - **10 puncte**